

Influența practicii judiciare asupra acțiunilor de inteligență Colectivă în consolidarea rezilienței urbane în context European: Cazul României

Sebastian AVĂCĂRIȚEI,
PhD Student University Alexandru Ioan Cuza of Iași
Faculty of Economics and Business Administration
sebastian.avacaritei24.07@gmail.com

Mihaela TOFAN,
Prof. Habil. University Alexandru Ioan Cuza of Iași
Faculty of Economics and Business Administration
mtofan@uaic.ro

Abstract

Reziliența urbană este acum o prioritate strategică pentru abordarea provocărilor economice, sociale și de mediu, având în vedere transformările care au avut loc în mediul urban european. Prezenta cercetare vizează examinarea impactului jurisprudenței asupra acțiunilor de inteligență colectivă cu scopul de a îmbunătăți reziliența urbană în România, în context european. Practica judiciară are un rol esențial în crearea reglementărilor care permit colaborarea între instituțiile publice, comunitățile și sectorul privat, facilitând soluții inovatoare, adecvate nevoilor urbane contemporane. Analiza se axează pe influența deciziilor instanțelor din România asupra dezvoltării strategiilor urbane de reziliență, fie direct, fie indirect, prin mecanisme juridice care promovează sustenabilitatea și încurajează participarea comunităților la procesele de luare a deciziilor. Studiul, examinând un eșantion reprezentativ de cazuri, subliniază problemele specifice generate de cadrul legislativ național, precum și oportunitățile oferite pentru implementarea acțiunilor de inteligență colectivă cu impact pozitiv asupra comunităților urbane. Inteligența colectivă este vitală pentru adaptarea orașelor la riscuri majore, cum ar fi schimbările climatice, urbanizarea rapidă și creșterea vulnerabilităților sociale, conform obiectivelor europene. Practica judiciară din România poate contribui la aceste procese prin îmbunătățirea standardelor și crearea unui mediu de colaborare care încurajează soluțiile durabile și incluzive. Lucrarea subliniază importanța sistemului juridic pentru îmbunătățirea rezilienței urbane și evidențiază necesitatea alinierii practicilor judiciare naționale cu directivele europene privind dezvoltarea urbană durabilă. Contribuie prin evidențierea efectelor unei jurisprudențe adaptate asupra îmbunătățirii politicilor urbane și a creșterii rezilienței în comunitățile din România și Europa.

Cuvinte cheie: reziliență urbană, practică judiciară, inteligență colectivă.

1. Introducere

1.1. Contextul și importanța rezilienței urbane

Legislația joacă un rol esențial în consolidarea rezilienței urbane, oferind un cadru normativ formal pentru adaptarea infrastructurii și instituțiilor urbane la provocările complexe generate de schimbările climatice, migrația urbană și presiunile economice. În acest context, perioada post-reformismului juridic solicită o reevaluare a rolului legii, depășind simplele măsuri reactive și integrând soluții proactive și anticipative pentru asigurarea sustenabilității urbane [1].

În România, cadrul legislativ actual, compus din acte normative precum Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, sprijină dezvoltarea durabilă a orașelor, promovând adaptarea la schimbările climatice prin intermediul planificării teritoriale și utilizării sustenabile a resurselor naturale. De asemenea, Codul Civil și Codul Administrativ reglementează aspecte critice precum exproprierea pentru cauze de utilitate publică, esențială pentru modernizarea infrastructurii urbane și crearea unor orașe reziliente.

Studiile privind reziliența urbană au evidențiat și rolul esențial al magistraților în aplicarea consistentă și uniformă a legislației relevante. Un exemplu concret îl constituie utilizarea legislației pentru protejarea resurselor naturale urbane, garantarea drepturilor locuitorilor în procesele de transformare urbană și gestionarea eficientă a conflictelor legate de utilizarea terenurilor. Aceste procese reflectă importanța interacțiunii sinergice dintre justiție și politici publice în susținerea orașelor reziliente.

În plus, legislația fiscală internațională contribuie indirect la reziliența urbană prin asigurarea resurselor financiare necesare pentru investiții în infrastructură și adaptare climatică. Convenția Multilaterală privind Erodarea Bazei Fiscale și Transferul Profiturilor (BEPS) reprezintă un exemplu pertinent în promovarea echității fiscale, prevenind erodarea bazelor fiscale de către companiile multinaționale și permițând astfel guvernelor locale să aloce mai multe resurse pentru dezvoltarea urbană.

Practica judiciară oferă exemple relevante privind rezolvarea disputelor urbane, influențând semnificativ reziliența comunităților. Decizii precum cazul C-265/95, Franța v. Comisia, [2] ilustrează importanța uniformizării interpretării legilor în gestionarea problemelor complexe de urbanizare și comerț. Această jurisprudență asigură stabilitate juridică și previzibilitate, elemente fundamentale pentru dezvoltarea robustă a comunităților urbane.

Accesul la resurse financiare și economice reprezintă un alt element cheie al rezilienței urbane, facilitat de legislația privind microfinanțarea, cum este Legea nr. 93/2009 din România. Aceasta sprijină antreprenorii mici și mijlocii din zonele urbane și rurale, contribuind la reducerea disparităților economice și sociale și la dezvoltarea unei economii locale sustenabile.

Integrarea legislației într-un cadru holistic, care include planificarea durabilă, soluționarea eficientă a conflictelor și distribuirea echitabilă a resurselor, contribuie semnificativ la consolidarea rezilienței urbane.

Orașele capabile să se adapteze și să prospere în fața schimbărilor globale sunt acelea care își bazează dezvoltarea pe principii juridice solide, reflectând nevoile și aspirațiile comunităților și răspunzând provocărilor contemporane.

1.2. Rolul practicii judiciare în contextul urban european

Rezultatele cercetărilor demonstrează o corelație solidă între jurisprudența urbană europeană, directivele europene privind reziliența, colaborarea juridică urbană și integrarea dreptului european în România, oferind perspective deosebit de relevante asupra acestor teme complexe. În cadrul politicilor de reziliență urbană din România, se remarcă o atenție sporită acordată de Uniunea Europeană și NATO, acestea fiind incluse în strategiile naționale de dezvoltare durabilă, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 2021/241 privind Mecanismul de Redresare și Reziliență [3].

Zonele urbane, datorită caracterului lor dual din punct de vedere juridic, implică o interacțiune complexă și adesea problematică între administrațiile naționale și cele

europene, aspect reglementat în mod detaliat de Carta Urbană Europeană, care promovează o guvernare multinivel și integrarea coerentă a legislației europene în cadrul dezvoltării urbane sustenabile. Un aspect central al dezvoltării acestor politici îl reprezintă rolul crucial al practicii judiciare în contextul urban european, care contribuie semnificativ la interpretarea și aplicarea uniformă a legislației europene la nivel local. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) joacă un rol esențial în clarificarea relației dintre directivele europene și legislațiile naționale, stabilind standarde riguroase care influențează profund gestionarea urbană. De exemplu, interpretările CJUE privind Directiva-cadru privind apa (2000/60/CE) [4] au consolidat în mod semnificativ regimul de protecție a resurselor acvatice, subliniind responsabilitățile autorităților urbane în cooperarea transfrontalieră. Totodată, instanțele naționale din România se raportează constant la aceste decizii pentru a asigura conformitatea politicilor locale cu cadrul european.

Un alt aspect deosebit de semnificativ este rolul bunei-credințe în dreptul afacerilor, considerată un principiu fundamental transpus și în legislația română prin Codul civil, art. 1170, care impune această obligație în raporturile contractuale. Acest principiu reflectă convergența legislației naționale cu jurisprudența internațională. În ceea ce privește protecția mediului și drepturile omului, jurisprudența Curții Internaționale de Justiție influențează în mod direct abordările europene, iar Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, [5] prin articolul 37, recunoaște explicit dreptul la un mediu sănătos, integrând dimensiunea ecologică în categoria drepturilor fundamentale.

Politicile europene de azil ilustrează o tendință clară de armonizare legislativă între statele membre, exemplificată prin Regulamentul Dublin III (UE) nr. 604/2013, care stabilește criterii clare și riguroase pentru determinarea statului responsabil de procesarea unei cereri de azil, [6] facilitând astfel cooperarea eficientă între autoritățile locale și cele europene. În România, regimul juridic al insolvenței unităților administrativ-teritoriale, reglementat de Legea nr. 85/2014, se aliniază, prin comparație, cu abordări similare din alte state, cum ar fi Ungaria și Elveția, având însă particularități adaptate contextului național specific.

Un alt domeniu de interes major este guvernarea transfrontalieră a apelor, unde Directiva-cadru privind apa (2000/60/CE) stabilește mecanisme comune de protecție și gestionare a resurselor de apă, subliniind importanța cooperării internaționale în acest sector vital [7]. Integrarea intereselor comerciale și de mediu se manifestă prin inițiative legislative inovatoare, precum Regulamentul (UE) 2020/852 privind taxonomia investițiilor durabile, care promovează alinierea strategică a investițiilor economice la obiectivele ecologice [8]. De asemenea, dreptul administrativ european include recunoașterea tăcerii administrației ca o formă implicită de decizie, exemplu reglementat în mod specific de Regulamentul (UE) 2018/1724 privind portalul digital unic, care impune termene clare și precise pentru răspunsurile autorităților [9].

Prin intermediul unei astfel de interacțiuni, practica judiciară contribuie în mod decisiv la consolidarea coerenței dintre legislațiile naționale și directivele europene, promovând o guvernare urbană integrată, cu un accent pronunțat pe sustenabilitate, cooperare și adaptabilitate. Rolul instanțelor în interpretarea și aplicarea acestui cadru legislativ

evidențiază importanța jurisprudenței ca mecanism de echilibru și de adaptare la provocările contemporane din mediul urban.

2. Literatura de specialitate și studii prealabile

2.1. Inteligența colectivă: instrument pentru sustenabilitate

Parteneriatele public-private (PPP) sunt un mecanism esențial pentru consolidarea apărării colective împotriva amenințărilor cibernetice [10] și creșterea rezilienței infrastructurilor critice. Aceste parteneriate facilitează comunicarea, interacțiunea și schimbul de informații între entitățile publice și private, permițând astfel implementarea unor măsuri defensive coordonate și reducerea riscurilor. Prin instituirea parteneriatelor între sectorul public și cel privat, organizațiile pot împărtăși informații esențiale despre amenințările cibernetice și pot colabora la implementarea unor soluții comune de protecție, eficientizând prevenirea și răspunsul la atacuri.

Un exemplu relevant îl reprezintă cadrul juridic stabilit prin Regulamentul (UE) 2019/881 privind securitatea cibernetică (Regulamentul NIS 2), care instituie un cadru legal pentru parteneriatele public-private în domeniul securității cibernetice, promovând colaborarea între autoritățile publice și operatorii de infrastructuri critice.

Conform acestui regulament, statele membre au obligația de a crea parteneriate care să permită schimbul rapid de informații despre riscuri și vulnerabilități între sectorul public și cel privat, pentru a asigura o reacție promptă și eficientă la atacurile cibernetice.

Un alt exemplu semnificativ este oferit de Legea nr. 362/2018 din România, care reglementează securitatea rețelilor și a sistemelor informatice. Această lege prevede măsuri pentru crearea de parteneriate între autoritățile publice și operatorii privați ai infrastructurilor critice, pentru a asigura un răspuns rapid în fața amenințărilor cibernetice, inclusiv prin crearea unor centre de coordonare a răspunsului la incidentele de securitate cibernetică [11]. Astfel de inițiative sunt esențiale pentru consolidarea unei reacții coordonate și eficiente la atacurile cibernetice, permițând schimbul de informații și resurse între sectoarele public și privat, precum și învățarea din experiențele comune [12].

Mijloacele legale obligatorii pentru parteneriatele public-private, cum ar fi cele dezvoltate pentru securitatea cibernetică, contribuie la instituționalizarea cooperării în domeniul schimbului de informații între sectorul public și cel privat, facilitând implementarea unor ecosisteme digitale reziliente. De exemplu, în Statele Unite, cadrul juridic creat prin Cybersecurity Information Sharing Act (CISA) permite companiilor private să împărtășească informații despre atacuri cibernetice cu agențiile guvernamentale, fără a risca sancțiuni juridice.

Acest tip de legislație asigură o colaborare mai eficientă și protejează atât interesele publice, cât și cele private, contribuind la crearea unui mediu mai sigur și mai adaptabil la noile amenințări cibernetice [13]. În plus, reglementările internaționale, cum ar fi Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția datelor cu caracter personal (GDPR), susțin transparența și cooperarea între organizațiile publice și private, impunând gestionarea datelor conform unor standarde comune de protecție și securitate. Aceste reglementări nu doar că întăresc încrederea între părțile

implicate în parteneriatele public-private, dar ajută și la construirea unui ecosistem digital rezilient, capabil să facă față atacurilor cibernetice [14].

Mecanismele legale, inclusiv cele legislative, judiciare și contractuale, joacă un rol esențial în facilitarea colaborării public-private și în promovarea transparenței, deschiderii și adaptabilității. În acest sens, legislația română reglementează aspecte importante ale colaborării dintre autoritățile publice și sectorul privat în domeniul securității cibernetice. De exemplu, Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică reglementează utilizarea semnăturilor electronice în tranzacțiile publice și private, asigurând integritatea și autenticitatea schimburilor de informații. Acest cadru juridic contribuie la protejarea datelor sensibile și la asigurarea încrederii între părțile implicate în parteneriatele public-private, un aspect crucial în contextul securității cibernetice.

Implicarea guvernamentală și politicile de responsabilitate socială corporativă (CSR), reglementate prin legislație, pot ajuta la integrarea rezilienței și la promovarea competenței sociale corporative, prin valorificarea parteneriatelor public-private. Directiva 2014/95/UE a Uniunii Europene impune companiilor să raporteze despre practicile lor de responsabilitate socială, inclusiv în domeniul securității cibernetice. Astfel, guvernele pot sprijini companiile private în dezvoltarea unor politici interne de reziliență cibernetică, încurajând investițiile și inovarea în domeniu. Aceste inițiative legislative creează un cadru favorabil pentru ca sectorul privat să își asume responsabilități în consolidarea securității cibernetice, un aspect esențial pentru protejarea infrastructurilor critice și prevenirea atacurilor cibernetice [15].

În plus, organizațiile regionale pot facilita coordonarea și cooperarea în domeniul măsurilor de reziliență cibernetică, deși abordările lor nu sunt întotdeauna obligatorii din punct de vedere legal. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), de exemplu, promovează parteneriate și schimburi de bune practici între statele membre în domeniul securității cibernetice. Deși aceste abordări nu sunt impuse prin reglementări legale stricte, ele contribuie la dezvoltarea unui cadru regional de cooperare care sprijină parteneriatele public-private și întărește securitatea cibernetică globală. Astfel de inițiative regionale demonstrează importanța cooperării între sectoarele public și privat, chiar și în absența unui cadru legislativ obligatoriu.

2.2. Practica judiciară ca mijlocitor al colaborării urbane

Dreptul Urbanismului este o subdisciplină sofisticată și multidimensională a jurisprudenței, care transcende cercetările doctrinare tradiționale și se axează pe aplicabilitatea și impactul normelor juridice în contextul realităților sociale, economice și ecologice urbane. În acest cadru, nu doar teoria are o relevanță majoră, ci și modul în care legislația contribuie la gestionarea provocărilor contemporane, precum accesul la servicii de sănătate, distribuția echitabilă a resurselor și implicarea proactivă a cetățenilor în viața urbană. În consecință, legislația trebuie să ofere soluții care răspund prompt și adecvat nevoilor prezente ale populațiilor urbane, promovând astfel dezvoltarea sustenabilă [16].

Conform legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, care reglementează utilizarea terenurilor în aglomerările urbane, este impusă construirea de clădiri în zone rezidențiale care să garanteze accesul la serviciile esențiale, precum spitale, unități de învățământ și spații verzi, contribuind astfel la bunăstarea fizică și psihică a

cetățenilor. Prin urmare, dreptul urban nu se limitează doar la reglementarea dezvoltării fizice a orașelor, ci include și crearea unui cadru normativ care sprijină sănătatea și bunăstarea populației.

Legislația privind adaptarea la schimbările climatice, la nivel de stat, joacă un rol esențial în promovarea rezilienței climatice locale prin intermediul proceselor colaborative, cum ar fi hărțile de utilizare a terenurilor sau activitățile de planificare urbană. Aceste proceduri le permit cetățenilor și altor actori locali să participe activ la procesul decizional, având un impact direct asupra modului în care orașele răspund la riscurile climatice.

În România, Legea nr. 24/2007 privind reglementarea activității de protecție a mediului prevede participarea comunităților locale la evaluarea impactului asupra mediului al proiectelor urbane. Astfel, planurile de urbanism sunt elaborate cu consultarea publicului, promovând soluții durabile pentru reziliența climatică a orașelor.

Participarea activă a cetățenilor în procesul de judecare a drepturilor sociale poate spori transparența și echitatea în procesul decizional, asigurând că drepturile sociale sunt accesibile și adaptabile nevoilor comunității

Colaborarea între oamenii de știință din domeniul mediului și experții în drept este esențială pentru dezvoltarea unor politici eficiente în urbanism și protecția mediului. Sinergia dintre acești experți asigură că politicile urbane sunt fundamentate pe dovezi științifice și sunt implementate printr-un cadru legal adecvat, aspect crucial pentru promovarea dezvoltării durabile și protejarea mediului.

Interacțiunea robustă între știință și drept este fundamentală pentru implementarea măsurilor eficiente de protecție a mediului și crearea unor structuri decizionale adaptabile. Această interacțiune facilitează integrarea cercetării științifice în procesul legislativ, permițând adoptarea unor măsuri de protecție a mediului bazate pe cele mai recente cunoștințe științifice.

3. Metodologia utilizată în analiza rezilienței urbane din perspectiva juridică

Studiile efectuate în acest domeniu accentuează importanța evaluării vulnerabilităților urbane, protecției drepturilor fundamentale ale cetățenilor, cadrului instituțional și reglementărilor legale care sprijină dezvoltarea urbană durabilă, precum și rolul economiilor creative și al infrastructurii verzi în consolidarea rezilienței urbane.

Un exemplu relevant al aplicării acestei metodologii este studiul asupra vulnerabilității orașului Iași, unul dintre cele mai importante municipii din România. Acesta analizează reziliența urbană printr-o abordare integrativă, luând în considerare cei mai relevanți indicatori care influențează capacitatea orașului de a răspunde la crize.

Printre acești indicatori se numără infrastructura urbană, accesibilitatea serviciilor esențiale, precum și vulnerabilitățile economice și sociale ale populației. Studiul evidențiază, de exemplu, impactul schimbărilor climatice asupra orașului și capacitatea acestuia de a preveni sau gestiona crizele legate de infrastructura deficitară sau de riscurile naturale [17].

Un alt exemplu semnificativ este analiza politicii de precaritate urbană în cazul comunității rome din București, unde drepturile la locuire ale persoanelor din medii defavorizate sunt puse sub semnul întrebării. Studiul subliniază importanța înțelegerii cadrului juridic și al reglementărilor care guvernează drepturile locative, mai ales în contextul în care segmentul urban defavorizat se confruntă cu bariere semnificative în accesul la locuințe decente. Exemplele de reglementări și măsuri legale care protejează aceste drepturi și facilitează integrarea acestor comunități includ politicile de sprijinire a locuințelor sociale sau măsuri de combatere a segregării urbane [18].

Abordarea instituționalistă constituie, de asemenea, un pilon important în analiza rezilienței urbane, studiile comparativ-istorice realizate în România și Lituania subliniind diferențele și similaritățile în reglementările legale care modelează dezvoltarea orașelor din aceste două țări. Studiile arată, de exemplu, cum legislația privind protecția mediului și reglementările de urbanism influențează capacitatea orașelor de a deveni mai reziliente în fața schimbărilor de mediu și a crizelor economice [19].

Guvernarea urbană și reziliența economică joacă un rol semnificativ în dezvoltarea orașelor post-socialiste din România, precum Timișoara și Cluj-Napoca. Studiile indică implementarea unor măsuri economice inovative și strategii de guvernare care au ca scop îmbunătățirea capacității lor de adaptare la crizele economice și de mediu. Investițiile în tehnologiile verzi și sprijinirea industriei creative au contribuit la dezvoltarea unui climat economic mai stabil și mai rezilient în fața instabilităților economice regionale [20].

Un alt aspect important în analiza rezilienței urbane îl reprezintă conceptul de „orașe inteligente”.

Implementarea tehnologiilor avansate, precum gestionarea inteligentă a resurselor sau utilizarea datelor pentru reducerea riscurilor de poluare sau inundații, poate contribui la creșterea rezilienței orașelor românești. Aceste strategii sunt strâns legate de Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) al Uniunii Europene, care prevede fonduri și măsuri destinate să sprijine dezvoltarea durabilă și tehnologică a orașelor [21].

Analiza conexiunii dintre economia creativă și reziliența urbană reprezintă un alt domeniu esențial în studiile de reziliență urbană. Cercetările din România demonstrează cum economia creativă, inclusiv cultura, artele și tehnologia, poate stimula dezvoltarea urbană durabilă, având un impact direct asupra consolidării rezilienței economice și sociale a orașelor. De asemenea, importanța infrastructurii verzi urbane devine tot mai evidentă, fiind un factor cheie în asigurarea unui mediu echitabil și sustenabil, capabil să protejeze orașele de efectele schimbărilor climatice și de alte riscuri [22].

4. Rezultate: Impactul legislației și jurisprudenței asupra rezilienței urbane: Probleme, oportunități și colaborări public-private

Reziliența urbană a evoluat într-un concept esențial în cadrul planificării urbane contemporane, fiind frecvent asociată cu economia creativă și colaborările între sectoarele public și privat. Spre exemplu, inițiativele de regenerare urbană în orașe precum Cluj-Napoca și Timișoara au capitalizat parteneriatele dintre administrațiile locale, organizațiile

non-guvernamentale și investitorii privați, transformând fostele zone industriale în spații culturale și economice dinamice. Guvernanța infrastructurilor critice, influențată de legislație și jurisprudență, joacă un rol primordial în edificarea rezilienței urbane, în special în domenii precum rețelele de energie, transport sau apă. Un exemplu elocvent este modernizarea sistemelor de transport public în București, care se conformează standardelor legislative europene și naționale.

Totodată, colaborarea între comunitățile locale și practicieni este indispensabilă pentru dezvoltarea practicilor de reziliență. Proiecte precum „Grădina Urbană” din Brașov evidențiază modul în care implicarea directă a cetățenilor în amenajarea spațiilor verzi poate contribui la adaptarea orașului la schimbările climatice.

Implementarea măsurilor de reziliență în planificarea urbană este influențată considerabil de interfața științifică-politică, care, la rândul său, este ghidată de cadre legislative și juridice. Normele europene privind eficiența energetică a clădirilor au fost integrate în legislația națională, rezultând în inițiative de renovare termică a blocurilor de locuințe în orașe precum Iași și Constanța.

În România, impactul conflictului din Ucraina a subliniat importanța rezilienței și sustenabilității în administrația publică locală, necesitând colaborarea între diverși actori. În județele din nordul țării, precum Suceava și Maramureș, administrațiile locale au colaborat cu ONG-uri și voluntari pentru a oferi sprijin refugiaților ucraineni, demonstrând necesitatea unor sisteme flexibile și reziliente.

Legislația furnizează un cadru indispensabil pentru construirea rezilienței în comunitățile urbane vulnerabile la riscuri, facilitând planificarea și stabilirea priorităților. De pildă, normele Uniunii Europene privind gestionarea riscurilor de inundații au condus la dezvoltarea unor proiecte în România, precum amenajarea bazinelor hidrografice în zonele afectate de inundații frecvente, cum ar fi Valea Prahovei.

Digitalizarea administrației publice, adesea impulsionată de inițiative legislative și politici, contribuie semnificativ la sporirea rezilienței urbane. În cazul României, implementarea platformelor digitale precum Ghișeul.ro sau aplicațiile pentru raportarea problemelor urbane în orașe precum Oradea și Alba Iulia demonstrează modul în care tehnologia poate optimiza reacția administrației publice la nevoile cetățenilor.

Reziliența demografică în zonele rurale din România este intrinsec legată de planificarea spațială și cadrul legislativ. Proiectele de revitalizare rurală în regiuni precum Delta Dunării sau Munții Apuseni au fost susținute de strategii naționale și fonduri europene, încurajând păstrarea populației active în aceste zone.

Analog, reziliența democratică locală în Europa Centrală și de Est, inclusiv în România, este modelată de legislația anticorupție și eforturile de colaborare formală. Inițiativele precum introducerea portalurilor de transparență bugetară în administrațiile locale din Cluj-Napoca sau Brașov reprezintă pași semnificativi în consolidarea încrederii cetățenilor în autorități.

5. Discuții: Interpretarea rezultatelor în context european, contribuții la politicile urbane și perspective pentru cercetări viitoare

Tehnologiile, cum ar fi crowdsourcing-ul și neogeografia, joacă un rol fundamental în amplificarea inteligenței colective prin descentralizarea procesului decizional și facilitarea unui flux rapid de informații din partea cetățenilor. Aceste instrumente permit colectarea de date relevante în timp real, cum ar fi localizarea victimelor, starea infrastructurii și riscurile, ajutând la construirea unui tablou informativ complet pentru autoritățile implicate în gestionarea crizelor. Aceasta nu doar că optimizează eficiența deciziilor luate, dar și sporește transparența procesului de intervenție, implicând direct cetățenii în soluționarea problemelor comunității. În conformitate cu Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, acest model participativ este susținut prin crearea unui cadru legal care facilitează accesul rapid la informațiile esențiale, permițând astfel autorităților și cetățenilor să interacționeze într-un mod eficient în fața crizelor.

Inteligența artificială (IA), în contextul gestionării dezastrelor, se integrează în mod strategic pe parcursul întregului ciclu de viață al acestora: prevenire, răspuns și recuperare. Prin procesarea datelor complexe în timp real și utilizarea algoritmilor de învățare automată, IA permite anticiparea progresului evenimentelor, predicția riscurilor și evaluarea impactului acestora asupra comunității, iar astfel autoritățile pot alocă resursele în mod optim. În acest context, legislația națională, reprezentată de Planul Național de Management al Dezastrelor, promovează utilizarea tehnologiilor avansate, inclusiv IA, pentru analiza riscurilor, planificarea și implementarea măsurilor de prevenire și răspuns, în scopul maximizării eficienței procesului de management al dezastrelor și protejarea vieților și bunurilor cetățenilor.

În paralel, soluțiile pentru orașele inteligente, aflate într-o continuă evoluție, își au fundamentul în cadrul inteligenței colective și capitalului social, combinând aceste dimensiuni cu capacitățile extinse de inteligență spațială, ce permit monitorizarea și gestionarea eficientă a infrastructurii urbane în condiții de criză. Integrarea tehnologiilor avansate în gestionarea urbană nu doar că optimizează procesul de răspuns la dezastre, dar contribuie și la prevenirea acestora prin crearea unui cadru proactiv de monitorizare și intervenție rapidă.

În același timp, tranziția către e-democrație și implementarea unor forme moderne de guvernare digitală reprezintă o direcție strategică cu un potențial ridicat, dar care întâmpină obstacole semnificative atât în plan juridic, cât și tehnologic. Legea nr. 129/2018 privind protecția datelor cu caracter personal, armonizată cu prevederile Regulamentului General privind Protecția Datelor (GDPR), constituie un exemplu de progres normativ, dar aplicarea sa unitară este deficitară, mai ales la nivel local, unde lipsa capacității administrative și resursele limitate accentuează inegalitățile în accesul cetățenilor la servicii digitale. De asemenea, persistă provocările legate de integrarea normelor privind transparența și participarea publicului în guvernarea digitală, subliniind necesitatea unor strategii de implementare mai bine fundamentate juridic și administrativ.

Astfel, în pofida adoptării unor instrumente legislative și instituționale relevante pentru consolidarea statului de drept și modernizarea sa democratică, România continuă să se

confrunte cu constrângeri structurale, juridice și instituționale care limitează aplicarea eficientă și uniformă a reglementărilor. Aceste deficiențe subliniază nevoia unei reforme, fundamentată pe standarde internaționale și pe o interpretare juridică coerentă, în vederea garantării stabilității și legitimității ordinii democratice.

6. Concluzii

În acest context, România înregistrează progrese semnificative în direcția consolidării unui model de guvernare publică bazat pe descentralizare, cooperare interinstituțională și întărirea autorităților publice locale, în acord cu obiectivele Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR). PNRR este un instrument crucial în procesul de modernizare a administrației publice, prin implementarea unor reforme ce vizează digitalizarea proceselor administrative și judiciare, precum și promovarea unui sistem de guvernare mai transparent și mai eficient. Aceste reforme includ, printre altele, dezvoltarea unor mecanisme de coordonare între autoritățile locale și instanțele judecătorești, esențiale pentru asigurarea respectării legislației și implementarea eficientă a proiectelor de dezvoltare urbană. În această direcție, legislația națională, cum ar fi Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului asupra mediului și Ordonanța de Urgență nr. 195/2005 privind protecția mediului, reglementează proceduri clare și detaliate privind interacțiunea dintre autoritățile locale, instanțele de judecată și organismele de mediu în gestionarea proiectelor de dezvoltare urbană cu impact ecologic. Aceste reglementări impun autorităților locale obligația de a respecta nu doar normele legale interne, dar și standardele internaționale de protecție a mediului, iar instanțele judecătorești joacă un rol deosebit în supravegherea implementării acestora.

Interacțiunea dintre autoritățile publice locale și instanțele judecătorești în România este guvernată de un cadru legislativ amplu și complex, care asigură mecanisme de cooperare interinstituțională esențiale pentru buna funcționare a administrației publice. Totuși, acest cadru poate beneficia de îmbunătățiri semnificative, prin implementarea unor măsuri de eficientizare a proceselor administrative, prin digitalizare și prin promovarea unei colaborări mai strânse între autoritățile locale, instanțele judecătorești și societatea civilă. Consolidarea acestei interacțiuni interinstituționale reprezintă o condiție sine qua non pentru implementarea cu succes a politicilor urbane și pentru dezvoltarea unei reziliențe urbane durabile, în acord cu cerințele economice, sociale și de mediu ale societății contemporane.

Referințe

- [1] A. ANCORA, A DISPUTE AVOIDANCE MECHANISM FOR TRANSFER PRICING IN THE EU - STATE AID HALLMARKS: A REVIEW OF LEGAL CERTAINTY IN LIGHT OF STATE AID RISKS [Doctoral thesis, Unilu - University of Luxembourg]. ORBilu-University of Luxembourg., (2023).
- [2] C. d. J. a. U. E. (. H. C. d. 7. m. 1. C-265/95., "<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A61995CJ0265>".
- [3] 2. Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, "<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>".

- [4] L. 3. Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene. (2000). Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, "<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32000L0060>".
- [5] C. 3. Parlamentul European. (2000). Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, "<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A12012P/TXT>".
- [6] P. E. ș. C. U. E. (. R. (. n. 6. d. s. a. c. ș. m. d. d. a. s. m. r. p. e. u. c. d. p. internațională., "<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0604>".
- [7] L. 3. Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene. (2000). Directiva 2000/60/CE de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, "<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32000L0060>".
- [8] L. 1. Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene. (2020). Regulamentul (UE) 2020/852 privind taxonomia investițiilor durabile. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, "<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0852>".
- [9] R. (. 2. a. P. E. ș. a. C. d. 2. o. 2018, "<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1724>".
- [10] J. M. Salomon, Public-Private Partnerships and Collective Cyber Defence, 14th International Conference on Cyber Conflict: Keep Moving! (CyCon), Tallinn, Estonia, 2022, pp. 45-63, 2022.
- [11] S. & R. I. Kukovic, Contemporary Pathways of European Local and Regional Development, 2024.
- [12] R. O.-K. V. W. T. Godslove Ampratwum, Exploring the concept of public-private partnership in building critical infrastructure resilience against unexpected events: A systematic review, International Journal of Critical Infrastructure Protection, Volume 39, 2022.
- [13] I. Z. V. & L. A. Mihus, NAVIGATION IN E-GOVERNMENT: THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE FORMATION OF THE LEGAL FRAMEWORK FOR THE PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS. Public Administration and Law Review, (3(19), 17–34., 2024.
- [14] J. Zhao, Reimagining Corporate Social Responsibility in the Era of COVID-19: Embedding Resilience and Promoting Corporate Social Competence" Sustainability 13, no. 12, 2021.
- [15] G. .. Widjaja, ENHANCING LEGAL LITERACY: UNDERSTANDING THE SIGNIFICANCE OF LAW NO. 9/2019 ON ELECTRONIC TRANSACTIONS IN THE SOCIAL MEDIA ERA. JOURNAL OF COMMUNITY DEDICATION, 3(4), 278–293, 2023.
- [16] L. A., Researching Urban Law. German Law Journal, 2020.
- [17] A. R. L. M. I. & G. A. Banica, owards Urban Resilience: A Multi-Criteria Analysis of Seismic Vulnerability in Iasi City (Romania). Sustainability, 2017.
- [18] M. Lancione, The politics of embodied urban precarity: Roma people and the fight for housing in Bucharest, Romania, Geoforum, Volume 101, 2019.
- [19] G. C. P. Gilles Rouet, Resilience and the EU's Eastern Neighbourhood Countries. From Theoretical Concepts to a Normative Agenda, 2019.
- [20] A. H. C. I. Ema Corodescu-Roșca, Innovation in urban governance and economic resilience. The case of two Romanian regional metropolises: Timișoara and Cluj Napoca, 2023.
- [21] S. A. V. V. V. R. & R.-S. J. Apostu, Do Smart Cities Represent the Key to Urban Resilience? Rethinking Urban Resilience, 2022.
- [22] C. I. K. K. Sorin Mazilu, The Creative Economy Through the Lens of Urban Resilience. An Analysis of Romanian Cities, 2020.